

Hišnim gospodinjam kaj.

* Staro srebrnino očediš, da se sveti kakor nova, ako jo umiješ s salmijakovcem (Salmiakgeist), ki ga dobiš v apoteki.

Kako je letos s svilnimi črviči?

Na Laškem, razun Benečanskega, je bolezen, tudi v južnih (laških) Tirolih in pa v Dalmaciji. Kako je drugod, se še za gotovo ne vé. Na Krajskem smo dovolj srečni.

O goveji kugi.

Na Hrvaškem in v Slavoniji je goveje kuge čedalje manj, in tako tudi v Bosni.

V civilnem Hrvaškem in Slavonskem je, po odpisu kr. namestništva zagrebskega od 20. junija, v požeški županiji kuga popolnoma prestala, v Št. Ivanu so ostali 2 bolni govedi pobili, le v selu Tržeću koprivneškega kotora v županiji križevski je bilo do 13. junija še 54 bolnih.

V vojaški Granici je kuga zginila razun 3 polkovin, v katerih je po odpisu c. kr. deželne general-komande zagrebske od 26. junija še bila, namreč v varždinski, Št. Jurski in gradiškanski polkovini. Tako brzo zdaj zginjuje, da se celó mislilo ni. Pa saj je že tudi čas, da se jugoslavenske dežele rešijo te silne nadloge!

Sporočilo

o katoliškem društvu rokodeljskih in obrtnijskih pomočnikov v Ljubljani.

Govoril dr. Leon Vončina, društveni vodja, v devetem letnem zboru 15. junija 1864.

„Prečastiti gospodje! Prav ob kratkem poročal bi Vam danes o našem društvu, ker mislim, da mi ni treba ponavljati, kar sem o njem že osemkrat pravil; toda na daljši govor sili me neka okoliščina, ki se ne dá nikakor tajiti, ta namreč, da se vedno manjša število društvenih udov, tako, da jih društvo šteje zdaj le 46, to pa — večidel domačinov.

To prikazen razjasnujejo, se vé da, okoliščine, ki sploh tarejo obrtnijo in rokodelstvo. Tolikanj hvalisana obrtnijska svoboda ni še izbudila hrepenenja po zboljšanju obrtnijskih izdelkov, a zbudila je pri obrtnikih in rokodelcih, kakor kaže vsakdanja skušnja, želje po samostojnosti, po samosvojem ognjišči, in tako rodila že premnogo družinskih rev in nadlog. Iz tega je lahko razviditi, da je čedalje manj pravih obrtnijskih pomočnikov (kselov), al tolikanj več je začasnih mojstrov oženjenih, in brez dela potujočih pomočnikov. Resnico vsega tega potrjujejo nam tudi vsakdanji časniki, ki nam, na priliko, sporočujejo o obrtni glavnege dunajskega mesta. Ne morem si kaj, da bi Vam pred oči ne postavil nekoliko tacih žalostnih sporočil. Že iz samih števil boste razvidili žalostni obrtnijski stan na Dunaji. Od 1. junija l. l. do 1. junija t. l. izstopilo je 2330 pomočnikov iz delavšnic, va-nje stopilo jih je le 1734; prišlo jih je na Dunaj 761, odšlo pa 1221; in 1822 bilo jih je na raznih prenočiščih zavolj pomanjkanja dela. Ravno tako žalostno se glasé besedne naznanila o obrtnijah, na priliko: „V obrtnijskih zadevah se tudi v tem tednu ni nič zboljšalo; stiska v obrtnijah čedalje hujša prihaja“ — tako je brati skoraj vsaki teden; bral sem dalje naslednje žalostno naznanilo: „Pri obrtnijah, ki so v velikih stiskah, vedno prihajajo in odhajajo pomočniki, kateri se, ko jim v mestu zmanjka živeža, odpravijo na kmete, toda kmali se povrnejo dela iskat v mesto, ktero pa kmali spet zapusté in na kmete

odrinejo.“ Nič manj veselo ni naslednje sporočilo: „Ker vedno primanjkuje dela, pomočniki brez dela hirajo in bolnice se polnijo z njimi; marsikteri si skuša tako ali tako privoljenje dobiti za bolnico, da saj lakoti uide.“ Pač žalostne sporočila!

Da pa razmere v vseh deželah in krajih niso kaj boljše, ni mi treba dokazovati; le toliko naj omenim, da je zmed 88 pretečeno leto v naše mesto prišedših pomočnikov jih le 6 dobilo delo, vsi drugi pa morali so Ljubljano zapustiti, in nekteri zmed njih v tako žalostnem stanu, da so se človeku usmilili v srce!

Pa vendar vkljub vsem tem žalostnim razmeram moralo bi število našega društva vendar le biti večje, kakor je, ako bi se ga bolj vdeleževali oni, katerim gre zlasti podpirati ga. Kaj da je krivo tako malega vdeleževanja, raje zamolčim, sploh le toliko rečem, da so tega večidel nevednost in presodki krivi, ki se nahajajo pri obrtnikih in rokodelcih samih. V tem jih pa tudi jako podpirajo pomočniki taki, ki so iz društva stopili sami, ali pa so bili pahnjeni iz njega. Od tacih ni se nadjati, da bi priporočali društvo ne z besedo, ne s svojo obnašo. In tako je prišlo, da se je za društvo letos oglasilo le 32 pomočnikov, nasproti pa je 24 zapustilo Ljubljano, 8 pa je bilo izbranih iz društva, ker jih čez tri mesce ni bilo viditi v društvenih zbirališčih.

Vendar pa je naše društvo, če tudi majhno, tako, da se nam ni treba bati o njegovem obstanku, dokler boste vladale ga edinost in ljubezen, kakor dozda, in dokler ostanejo utrjene denarne zadeve njegove. To trdilo društveno je, se ve da, darežljivost njegovih prijateljev, od katerih ni misliti, da bi opešali v svoji radodarnosti. Iz računa, ki Vam ga bo bral g. Šventnar, boste razvidili, da je društvo plačalo vse stroške, pa vendar se ni dotaknilo ne svoje glavne istine (kapitala), ne njenih obresti, temveč je z le-temi še pomnožilo svojo istino, ktera šteje 3 državne dolžne pisma po 100 gold., 1 za 50 gold.; 540 gold. pa je naloženih pri pomožni obrtnijski blagajni, kateri pomnoženi z obrestmi zdaj znašajo 630 gold.

Kakor druge leta, tako tudi letos imeli so udje lepo priložnost, vdeležvati se raznovrstnih podukov, in sicer: zemljopisja, naravoslovja, petja v domačem in nemškem jeziku (kajti družbeniki so Slovenci in Nemci), pisanja in opravičnega spisja. Učili so te nauke g. gimnazijalni profesor Konšek, ki se v tem oziru hvale vredno trudi že 8. leto, akademijski malar žl. gosp. Goldenstein in gospoda Belar in Trojar, učitelja mestne glavne šole. Naj bi blagi gospodje še za prihodnje društvu ostali djanski podporniki, in bili zadovoljni s plačilom, ktero jim dajeta lastna vesela zavest in hvaležni spomin, kateri bo živel v srcu društvenih udov! Vaje v računstvu sem jez sam vodil. — Dalje bila je udom odprta društvena bukvarna; bili so jim v rokah naslednji časniki: „Slov. Glasnik“, „Novice“, „Zgod. Danica“ in „Šolski Tovarš“, „Rheinische Volksblätter“, ki jih vreduje Kolping, oče vseh pomočniških društev, „Oesterr. Volksfreund“ z nedeljsko prilogo „Münchener Sonntagsblätter“, „St. Josefsblatt“, „Laibacher Zeitung.“ Srčna zahvala gg. založnikom žl. Kleinmajerju, Blazniku in Milicu, ki so tudi letos zastonj dajali društvu svoje časnike. Zahvalo izrekam tudi g. kupčevavcu C. Majerju, ki je tudi to leto sprejemal hranilnične denarje, o katerih bo sporočal g. Lézar, profesor in društveni podvodja.

Presrečno zahvalo tudi Vam, častiti gospodje, v imenu društvenih pomočnikov izrekam za Vašo neutrudljivo radodarnost, s ktero že dokaj let društvu stojite na strani; naj tudi ne zamolčim zasluga ranjcega našega župana g. Ambroža, kateri je bil med najbolj delavnimi